

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yıllarda Türkiye’de genç nüfusun önemli bir kısmı, ne eğitim hayatına devam edebilmekte ne de istihdam piyasasında kendine yer bulabilmektedir. Kamuoyunda “ev genci” olarak adlandırılan bu gençler, üretim süreçlerinden dışlanmakta, ekonomik ve sosyal hayata katılamamakta, gelecek umudunu yitirmektedir. Bu durum sadece bireysel değil, toplumsal düzeyde de ciddi sonuçlar doğurmakta; iş gücü kaybı, sosyal dışlanma ve psikolojik yıpranma gibi birçok sorunu beraberinde getirmektedir.

Aşağıda gerekçesiyle sunulan “Türkiye’de ne eğitimde ne de istihdamda olan (NEET) gençlerin yaşadığı sorunların nedenlerinin, bölgesel dağılımının, psikososyal etkilerinin ve mevcut kamu politikalarının etkinliğinin araştırılması ve ev gençlerine yönelik olarak ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenmesi” amacıyla, bu durumun yaygınlığı ile nedenlerinin ve ekonomik-toplumsal etkilerinin tespit edilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi için Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Bülent KAYA**İstanbul Milletvekili****Grup Başkanı**

GEREKÇE

Bugün Türkiye’de milyonlarca genç, yaşamlarının en üretken ve verimli dönemlerini hiçbir üretim sürecine katılmadan, sosyal hayattan yalıtılmış biçimde “evde” geçiriyor. “Ev genci” olarak tanımlanan bu kesim, ne eğitim görmekte ne de bir işte çalışmaktadır. Uluslararası düzeyde NEET (Not in Education, Employment or Training) olarak adlandırılan bu gençler, aslında büyümekte olan bir sosyo-ekonomik depremin habercisidir. Bu sessiz kriz, yalnızca bireysel kayıplara değil, toplumsal potansiyelin heba olmasına da neden olmaktadır.

Mart 2025 TÜİK verilerine göre 15-24 yaş aralığındaki genç nüfusta işsizlik oranı %15,1’e yükselmiştir. Ancak bu oran yalnızca yüzeyde görülen buzdağıdır. Aynı yaş grubunda yer alan ve ne eğitimde ne de istihdamda yer alan gençlerin (NEET) oranı 2024 yılı itibarıyla ILO verilerine göre %22,9’dur. Bu oran, Türkiye’nin de üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) Avrupa ve Orta Asya bölgesi için hesapladığı ortalama olan %13’ün oldukça üzerindedir. Daha da çarpıcı olan ise, 2022 yılı OECD verilerine göre Türkiye’nin %27,93 ile tüm OECD ülkeleri arasında en yüksek NEET oranına sahip olmasıdır.

NEET gençler içerisinde kadın oranının erkeklere kıyasla çok daha yüksek olması, üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir başka önemli noktadır. TÜİK’in 2024 verilerine göre, ne eğitimde ne de istihdamda bulunan genç kadınların oranı ise %30’un üzerindedir. Her üç genç kadından birinin ne bir işte çalıştığı ne de eğitimine devam ettiği bu tablo, genç kadınların çalışma hayatına ve üretim sürecine katılımının önündeki engellerin hâlen aşılamadığını ortaya koymaktadır. Bu durum sadece bireysel kayıplara değil, aynı zamanda kadınların hayatın ilerleyen dönemlerinde daha büyük sosyal ve ekonomik güvencesizlikler yaşamasına da sebep olmaktadır. Genç yaşta iş ve eğitim dışında kalan kadınlar, hem kendi geleceklerini kurmakta zorlanmakta hem de aile kurma ve sürdürme süreçlerinde çok yönlü sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu nedenle, genç kadınların hayata katılmalarını kolaylaştıracak destekleyici ve koruyucu politikalar geliştirmek, sadece bireysel değil, aynı zamanda aile yapısının güçlendirilmesi açısından da büyük önem taşımaktadır.

Bu tablo bize şunu göstermektedir: Türkiye’nin genç nüfusu, doğru ve kapsayıcı politikalarla desteklenmediği takdirde toplumsal bir fırsat olmaktan çıkmakta ve giderek yapısal bir soruna dönüşmektedir. Mevcut ekonomik koşullar, gençler için yeterli ve nitelikli istihdam olanakları

oluşturmamaktadır. Ekonomik büyüme sınırlı kalmakta, oluşturulan istihdam ise çoğu zaman güvencesiz ya da düşük vasıflı işlerle sınırlı olmaktadır. Genç işsizliğin genel işsizlik içindeki payı artarken, yükseköğretim mezunu gençler dahi kendi alanlarında istihdam edilememekte, diplomalar iş güvencesi sağlamayan bir belgeye dönüşmektedir.

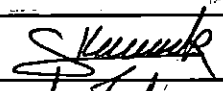
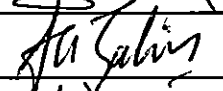
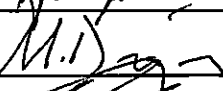
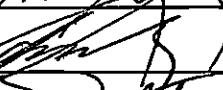
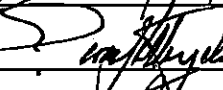
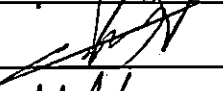
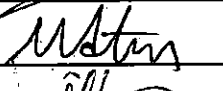
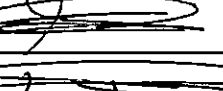
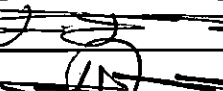
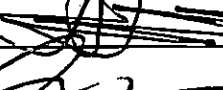
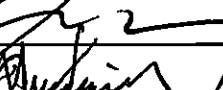
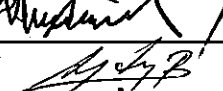
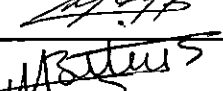
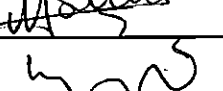
Mevcut iktidar döneminde eğitim sisteminin içeriği, iş gücü piyasasının ihtiyaçlarıyla uyumlu hale getirilememiştir. Gençler çoğu zaman akraba ilişkileriyle iş bulmaya çalışmakta, İŞKUR gibi yapılar ise bu süreçte etkisiz kalmaktadır.

Türkiye, istihdam oranı bakımından da OECD ülkeleri arasında son sıralardadır. Mart 2025 itibarıyla 15 yaş üstü nüfusta istihdam oranı %53,4 iken, OECD ortalaması %62,8'dir. Geniş tanımlı işsizlik oranı ise %28,8 gibi ürkütücü bir düzeye ulaşmıştır. Tüm bu oranlar, Türkiye'de gençlerin potansiyelinin ekonomik üretim sürecine yeterince katılamadığını göstermektedir.

“Ev genci” olgusu sadece ekonomik değil, aynı zamanda ciddi bir toplumsal risk haline gelmiştir. İşsizlik ve ataletin gençlerde yol açtığı psikolojik sorunlar boşanma, madde bağımlılığı, suça sürüklenme ve intihar gibi toplumsal travmalarla iç içe geçmektedir. Gençliğin geleceğe duyduğu güven yıkılmış; yurt dışı hayalleri, memlekette kalma umudunun yerini almıştır. Oysa ki gençlerimiz ne evde bir köşede unutulmaya ne de hayalleriyle vedalaşmaya mecbur değildir.

Türkiye'nin genç ve dinamik nüfusu, doğru politikalarla desteklendiğinde ülkenin küresel ölçekte kalkınmasının temel motoru olabilir. Ancak bu potansiyelin heba olmaması için eğitim politikalarının reforme edilmesi, mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi, staj ve çıraklık sistemlerinin yaygınlaştırılması, genç girişimciliğin desteklenmesi ve genç istihdamına yönelik vergi teşviklerinin derhal uygulanması gerekmektedir. “Ev genci” sorunu yalnızca bireylerin değil, milletin geleceğini ipotek altına alan bir meseledir.

Bu bağlamda, Türkiye'de ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin yaşadığı sorunların nedenlerinin, bölgesel dağılımının, psikososyal etkilerinin ve mevcut kamu politikalarının etkinliğinin araştırılması; genç işsizliğiyle mücadele için ihtiyaç duyulan stratejilerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması elzemdir. Bu araştırma, hem bugünün sosyal sorunlarına ışık tutacak hem de geleceğin Türkiye'sini inşa edecek kuşakların sağlıklı bir şekilde üretim sürecine katılımını sağlayacak politikaların temelini oluşturacaktır.

SN	MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	SADULLAH KISACIK	ADANA	
2	İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
3	MESUT DOĞAN	ANKARA	
4	SADULLAH ERGİN	ANKARA	
5	ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
6	CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
7	MEHMET ATMACA	BURSA	
8	SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
9	ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
10	NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
11	BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
12	DOĞAN DEMİR	İSTANBUL	
13	ELİF ESEN	İSTANBUL	
14	HASAN KARAL	İSTANBUL	
15	MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
16	MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
17	BİROL AYDIN	İSTANBUL	
18	MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
19	İRFAN KARATUTLU	KAHRAMANMARAŞ	
20	...	...	...
21	MEHMET EMİN EKMEK	MERSİN	
22	SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
23	MEHMET KARAMAN	SAMSUN	
24	CEM AVŞAR	TEKİRDAĞ	